

Outsider

Karma

AMETISTIKRUUNU

SAGA
EGMONT

Ametistikruunu

Outsider

Ametistikruunu

SAGA Egmont

Ametistikruunu

Cover image: Shutterstock

Copyright © 1941, 2023 Outsider and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788728599655

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

I luku

Lokakuun sade piiskasi kadun asfalttia. Vauxhall Bridge Road oli autio, ja kaasulyhdyt kuulsivat vihreänkeltaisena pallorivinä häipyen perspektiivin pimeyteen. Vartiokonstaapeli oli hetki sitten kävellyt eräälle syrjäkadulle, kun mies pujahti pimeästä porttikäytävästä ja kiirehti pitkin askelin numeroa 37 kohti. Hän pysähtyi korkean tammioven eteen, painoi ovenpielessä olevan sähkölukon nappulaa ja veti huopahatun syvemmälle otsalleen. Hetkisen kuluttua kuului suriseva ääni ja mies tempaisi oven auki sekä hävisi pimeään porraskäytävään. Hän näytti tuntevan portaat hyvin. Valoja sytyttämättä hän kiipesi neljänteen kerrokseen, hapuili seinää pitkin erään oven luo ja painoi taas kellon nappia.

Ovi raottui juuri sen verran, että mies pääsi pujahtamaan sisään. Hän heitti vettä valuvan sadetakkinsa eteisen naulakkoon ja seurasi isännän perässä ylellisesti kalustettuun huoneeseen. Lupaa kysymättä hän istahti parhaimpaan nojatuoliin, otti

tupakkapöydältä savukkeen ja sytytti sen huolellisesti.

Vedettyään muutamia savuja hän sanoi pehmeällä äänellä:

– Olet kutsunut minua, Mixton. Tässä olen.

Mixtoniksi nimitetty, hoikka ja laiha mies, jonka ohimoilla kuului hopeanharmautta, siveli luisevaa leukaansa hyvinhoidetuilla käsillään.

– Niin, pyysin sinut tänne, Ricet, eräästä tietystä syystä. Hän leikitteli kultaisilla kellonperillään kuin punniten jokaista sanaa, jonka aikoi lausua. Tuokion kuluttua hän jatkoi:

– Sinä olet ainoa tuntemani mies, joka puhut suomen kieltä – ellen väärin muista...

Edward Ricet nyökkäsi. Hänen kasvonsa ilmaisivat äkkiä herännyttä mielenkiintoa.

– Asuin New Yorkissa erään suomalaisen toverina kaksi vuotta. Minulla oli mainio tilaisuus oppia – ja myöhemmin olen havainnut, että kielitaidosta on paljon hyötyä.

Tällä kertaa sinulle voi koitua suomen kielen taidostasi arvaamaton hyöty. Mitä ajattelisit esimerkiksi tuhannesta punnasta...

– Se on paljon rahaa, Ricet sanoi. – Tekisin vuoden työtä ansaitakseni sen summan.

– Sinun tarvitsee työskennellä korkeintaan kuukausi. Jos onnistut hyvin, voit selviytyä parissa viikossa. Oletko valmis matkustamaan Suomeen?

Ricet näytti hieman tyrmistyneeltä.

– Onko sinne pitkä matka – pitempi kuin Intiaan... En erikoisesti rakasta merimatkoja...

– Olen ottanut asiasta selvää. Muuan suomalainen laiva lastaa parhaillaan Thamesin suulla. Se on vanha purkki, mutta siinä on puolisenkymmentä matkustajapaikkaa. Viidessä vuorokaudessa

olet Helsingissä. Olen jo hankkinut matkalipunkin. Pelkään, ettet tule saamaan kovinkaan viehättävää matkaseuraa, mutta...

Mr. Ricet sytytti toisen savukkeen.

– Entä asia, jonka takia minun täytyy matkustaa tuohon jääkarhujen ja porojen maahan?

Mixton mietti taas pitkän tuokion.

– Sansibarin emiirin kruunu on matkalla Suomeen – tai ehkä se on jo perillä. Kruunun arvo on noin satatuhatta puntaa. Viikko sitten emiirin salainen kuriiri toi kruunun Mr. Hirschin jalokiviliikkeeseen, joka on Bond Streetin varrella. Jostakin minulle tuntemattomasta syystä on kalleus äskettäin kaikessa hiljaisuudessa lähetetty Helsinkiin Mr. Silbersteinille. Luulen tämän herran olevan Hirschin jalokiviliikkeen edustajan Suomessa. Sinun tehtäväsi on keinolla millä hyvänsä hankkia kruunu minulle. Saat lähtiessäsi viisisataa puntaa, loput sitten, kun olet toimittanut kruunun minulle. Onko selvä?

Ricetin vedenharmaat silmät tuijottivat kattoon.

– Mitä varten Sansibarin emiirin kruunu on lähetetty Lontooseen – ja miksi täältä sinne pohjoisnavalle? Juttu tuntuu hiukan mystilliseltä. Ennenkuin suostun, pitäisi minun...

Mr. Mixton keskeytti hermostuneella kädenhuitaisulla.

– Sehän ei oikeastaan kuulu sinulle. Jos olisit viime aikoina hiukan huolellisemmin seurannut esimerkiksi Timesin seurapiirisivuja tietäisit, että Sansibarin emiiri on julkaissut kihlauksensa tunnetun englantilaisen revytähden, miss Morrisonin kanssa. Pari aikoo todennäköisesti myös mennä naimisiin, ja tuleva emiirin rouva on iskenyt silmänsä vanhaan perhekalleuteen, joka kuulemma on peräisin 900-luvulta – silloin Sansibarin emiirit olivat todella isoja herroja. Miss Morrison on sitä mieltä, että ei ole syytä pitää kynttilää vakan

alla. Sadantuhannen punnan arvoinen kruunu on ollut vuosisatoja käyttämättä emiirin aarrekkamiossa, ja miss Morrison luultavasti pelkää, että kruunun kolmekymmentäkuusi itämaista violettiametistia menettää loistonsa. Kruunuun kuuluu lisäksi 125 karaatin kokoinen timantti – kuulun Tiffanytimantin kaksoiskappale – jonka arvo yksistään on noin kolmekymmentätuhatta puntaa. Miss Morrison on saanut puhutuksi sulhasmiehensä pään pyörälle, ja tämä aikoo teettää kruunun jalokivistä kaulakoristeen. Timantit on hiottava uudelleen, ja siinä syy, miksi emiirin kuriiri kuljetti kruunun Lontooseen. Mr. Hirschlin liike on Bond Streetin kuuluisimpia, mutta todennäköisesti suomalainen Silberstein on vieläkin taitavampi ammattimies, ja siksi on koru lähetetty uusittavaksi hänelle. No, joko olet tyytyväinen?

– Ja onko sinulla myös toimintasuunnitelma valmiina? Ricet kysyi.

Mr. Mixton pudisti päätään.

– Suunnitelman saat laatia itse. Sinä olet muuan tämän kaupungin taitavimpia murtomiehiä, sinulla on kokemusta ja ennen kaikkea tarvittava kielitaito. Siksi olen valinnut sinut – Lefe muuten olisi suorittanut asian puolta halvemmalla, mutta...

– Miksi sitten et lähetä Lefeä, Ricet sanoi ärtyisesti.

– Siitä yksinkertaisesta syystä, ettei hän osaa suomen kieltä, ja minun käsittääkseni se on ensimmäinen onnistumisen ehto.

Well! Suostutko siis?

– Koska laiva lähtee?

– Huomenna keskipäivän aikaan. Tässä on viidensadan punnan shekki. Odotan sinun palaavan viimeistään kuukauden kuluttua – passisi on kai kunnossa?

Ricet nyökkäsi ja pisti maksuosoituksen lompakkoonsa.

– All right. Minä lähden.

Mr. Mixton puristi apulaisensa kättä.

– Tiesin, että sinä suostuisit. Pleasant journey! Tässä on Mr. Silbersteinin osoite.

Ricet työnsi paperin taskuunsa.

– Good night! Sähkötän sinulle, miten asiat edistyvät.

– Mutta pidä varasi. Olen kuullut, että Suomen Scotland Yardin miehet ovat vaarallisia, Mixton varoitti.

Eräässä Antwerpenin timanttipörssiä vastapäätä olevassa baarissa istui kaksi miestä, tuuheapartainen, pulleavatsainen juutalainen ja roteva, hyväntuulisen näköinen flaamilaistyyppi. Miehet keskustelivat hiljaisella äänellä.

– Sinä siis tunnet Esko Riksin – suomalaisen, joka oli Mandelbaumin liikkeessä timantinhiojana...?

Vaaleatukkainen nyökkäsi.

– Tunnen hyvin. Harjoittelin samaan aikaan Mandelbaumin firmassa. En ole eläessäni nähnyt tuota suomalaista taitavampaa ammattimestä. Ei ihme, että hän pääsi suoraa päätä Bond Streetille. Ukko Hirsch on hyvin vaativainen valitessaan henkilökuntaansa. Mutta mitä sinä Esko Riksistä...?

– Hän ei ole enää Hirschin palveluksessa, tuuheapartainen sanoi. – Noin vuosi sitten suomalainen matkusti kotimaahansa ja viimeksi hän on työskennellyt Markus Silbersteinin liikkeessä, joka on Helsingin suurin timanttikauppa. Äskettäin sai Silberstein Hirschin välityksellä tehtävän, jollaisia ei anneta kaikille poropeukaloille. Sansibarin emiirin kruunu on lähetetty Suomeen, ja sinun tuttavasi on saanut tehtäväkseen timanttien uudelleen hiomisen.

Flaamilainen räpytteli suuria silmiään.

– Miksi hitossa – eikö Bond Streetillä enää ostata hioa kylliksi hienosti jalokiviä...

– Sanoit äsken, että suomalainen Riksi on erikoisen taitava. Ukko Hirschillä ei ollut toista soveliaasta miestä. Hän ei uskaltanut antaa kruunun ametisteja epävarmoihin käsiin. Siksi hän sopi Silbersteinin kanssa, että kruunu lähetetään Suomeen ja Riksi saa timantit hioakseen. Alkaako järkesi vähitellen juosta, van Hoogan...

– Sinä siis suunnittelet...

Tuuheapartainen keskeytti lauseen:

– En suunnittele, vaan olen jo päättänyt, että sinä matkustat Helsinkiin seuraavassa vuorolaivassa ja hankit kruunun minulle keinolla millä hyvänsä. Palkkiosi on miljoona frangia. Et ole eläessäsi tehnyt niin hyvää kaappausta. Minulla on muuan amerikkalainen ostaja tiedossa. Hän haluaa maksaa melkein mitä vain noista violetinvärisistä ametisteista. Matkusta huomenna lähtevässä laivassa.

Hendrik vanHoogan maisteli hitaasti olutlasistaan.

– Tämä tuli niin yllättäen. Entäpä, jos toisetkin ovat saaneet asiasta vihiä – helsinkiläiset ammattimiehet...

Tuuheapartainen huiskautti kädellään.

– Minulla on maailman paras tietotoimisto timanttialalla. Adolf Hübelman tietää kaiken, mitä maailman jalokivimarkkinoilla tapahtuu. Hän löi ylvästellen rintaansa ja jatkoi: – Mitä taas suomalaisiin murtomiehiin tulee, epäilen heidän kykyjään näin suuressa asiassa. Sitä paitsi ei kukaan ulkopuolinen sinua ja minua lukuun ottamatta tiedä kruunun Suomeen lähettämisestä.

– Uskallan olla toista mieltä, van Hoogan sanoi. – Tapasin kerran New Yorkissa suomalaisen varkaan, joka oli taitavin, mitä

milloinkaan olen nähnyt. Häntä sanottiin ”Jalokiviketuksi”, ja ovela hän todella olikin kuin kettu konsanaan – ja niin näppärä tomissaan. Lisäksi olen kuullut, että suomalaiset murtovargaat ovat parempia kuin Lontoon ja Pariisin tekijät. Jos he vain ovat saaneet tietää asiasta, niin...

– Eikö miljoonan frangin tarjous riitä houkuttelemaan sinua? Adolf Hübelman sanoi. – Jos et halua suostua, niin minä kyllä...

– Ja paljonko saan käteiskassaksi...?

Tuuheapartainen kaivoi taskustaan shekin.

– Siinä on matkakuluihin ja muihin välttämättömiin tarpeisiin. Kahden viikon kuluttua kruunun on oltava käsissäni. Sitten saat loput.

Hendrik van Hoogan katseli hetkisen maksuosoitusta ja pisti sen sitten taskuunsa.

– Bon! Minä matkustan...

Rokonarpinen, punakkaniskainen mies tarkasteli kiiluvilla silmillään vastapäätä istuvaa keikarimaisesti pukeutunutta miestä.

– Sinä siis suostut. Fifty-fifty, kuten engelsmanni sanoo. – Siitä tulee meille suurin kaappaus, mitä milloinkaan olemme tehneet.

Keikari hypisteli tomua takkinsa hihalta ja sytytti elehtien savukkeen.

– En ymmärrä, mitä apua sinusta oikeastaan tässä jutussa on. Sinulla ei ole mahdollisuuksia päästä hienoihin piireihin, ja minä joudun tekemään kaiken työn yksinäni. Kuitenkin vaadit puolet tuloista.

– Ethän vain unohda, kenen keksimä idea on, kuka on hankkinut kruunun saapumisesta tiedot, kuka laati suunnitelman, kuka...

– Siinäpä sinun osuutesi tässä jutussa onkin – vai kuvitteletko ehkä kykeneväsi murtamaan ukko Silbersteinin kassakaapin, jota ”Dynamiitti-Långforskaan” ei kyennyt avaamaan. Tässä jutussa tarvitaan kultivoituneita aivoja ja paljon hiuksenhienoja suunnitelmia. Sinulla on raakaa voimaa ja jonkin verran myös murtomiehen kykyä, mutta korkeamman luokan afäärejä sinä et kykene hoitamaan. Minä sen sijaan, joka olen opiskellut Lontoossa ja New Yorkissa...

– Älä ole noin mahtava, ”Silkkipyty”. Ei sinulle joka päivä ole tarjolla tällaista afääriä – miljoona markkaa on ”Sammakko-Levi” luvannut minulle kruunun jalokivistä...

– Ja sinä pölkypää uskot Leviä. Voi ”Sumu” parka. Jos Levi lupaa jostakin tavarasta miljoonan, täytyy kysymyksessä olla vähintään kymmenen miljoonan omaisuus.

– Mutta miljoonakin on hurjasti rahaa... Sillä saa jo melkoisen kivitalon...

– Tarkoitat viittäsatatuhatta, sillä minullehan olet luvannut jo puolet. Sovitaan kuitenkin siten, että minä otan jalokivien rahaksi vaihtamisen huolekseni. Minulla on eräitä ulkomaalaisia ostajia.

– Ryhdyt siis juoneen...? Sumun silmissä oli epäluuloinen katse.

– Sansibarin emiirin ametistikruunun takia kannattaa yrittää, Silkkipyty sanoi hitaasti.

Iso mies nousi kömpelösti ja painoi hatun päähänsä.

– Keskustelemme yksityiskohdista sitten lähemmin. Hän lönytty eteiseen, ja hetkistä myöhemmin kuului ovi paukahtavan kiinni.

Silkkipytty, alias Lucas Kröeger, sytytti hienon savukkeen ja puhalteli savurenkaita kattoon. Hänen kalpeille kasvoilleen kohosi tyytyväinen myhäily.

– Sansibarin emiirin ametistikruunu, hän mutisi, – sen takia kannattaa todella yrittää...

Johtaja Silberstein viittasi vierastaan istumaan, työnsi sikarilaatikon pöydän kulmalle ja aloitti:

– Minulla on kansanne hyvin tärkeää keskusteltavaa, herra Riksi, mutta ennenkuin ilmaisen asiani, vaadin teiltä täydellistä luottamusta. Asian täytyy jäädä ehdottomasti meidän keskeiseksemme...

Esko Riksi katseli pulleavatsaista, kaljupäistä esimiestään. Silbersteinin kasvot olivat ilmeettömät, ja hänen raskaiden luomien painamat silmänsä tirkistelivät kultasankaisten lasien takaa.

– Luulin teidän tietävän, herra johtaja, ettei tapoihini kuulu puhella liikkeen asioista ulkopuolisille. Voitte siis luottamuksella ilmaista minulle, mistä on kysymys.

Silberstein nyökkäsi.

– Olen oppinut luottamaan teihin, herra Riksi, enkä vähääkään epäile, että asia, jonka nyt aion teille ilmaista, tulisi kauttanne ulkopuolisten korviin... Niin, annan teille noin kuukauden kestävän työn – sellaisen, jota ei edes Bond Streetin Hirschin luona ole kyetty suorittamaan. Joudutte hiomaan eräitä jalokiviä, joiden arvo on huimaava. Palkkionne tulee olemaan sen mukainen. Maksan teille kaksinkertaisen palkan ja järjestän

erikoisen työhuoneen, jossa saatte työskennellä rauhassa.

Miellyttääkö ehdotukseni teitä?

Riksi oli vilpittömästi hämmästynyt. Kun Markus Silberstein puhui näin, täytyi kyseessä todella olla jotakin vallan erikoista.

– Haluaisin tietää hiukan tarkemmin työni laadusta, hän sanoi varovasti.

Silberstein tuprutti sikariaan.

– Joudutte hiomaan Sansibarin emiirin ametistikruunun jalokivet uudelleen. En luule, että maailmassa on montakaan timantinhiojaa, jotka kykenisivät suorittamaan työn moitteettomasti. Kysymyksessä on kolmekymmentäkuusi noin 80 karaatin itämaista violettiametistia sekä 125 karaatin suuruinen keltainen timantti. Yksityiskohtainen työsuunnitelma on konttorini kassakaapissa – samoin kruunukin.

– Sansibarin emiirin kruunu, Riksi kertasi. – Täytyikö se lähettää Suomeen saakka korjattavaksi...?

– Koska Lontoossa ei ollut kylliksi taitavaa ammattimiestä, Silberstein sanoi lyhyesti. – Kruunu saapui minulle tänään, ja olen järjestänyt siten, että voitte aloittaa huomenaamulla työn.

– Sellainen kapine mahtaa olla tuhottoman kallis, Riksi arveli.

– Kruunu on vakuutettu sadastatuhannesta punnasta Lloydin yhtiössä. Olen hankkinut erikoisen kassakaapin, ja huone, jossa joudutte työskentelemään, on vain teitä varten. En pelkää niinkään meikäläisiä varkaita, mutta jos joku kansainvälinen huijari on saanut tietää asiasta, niin...

Riksi nyökkäsi.

– Tietenkin on syytä olla varovainen. Minä suostun ottamaan työn suorittaakseni esittämillänne ehdoilla.

Johtaja Silberstein nousi ylös.

– Päätetty siis, hän sanoi. – Ennen kaikkea on teidän säilytettävä salaisuus ja oltava hyvin varovainen. Urani olisi lopussa, jos kalleudelle tapahtuisi jotakin täällä Suomessa.

Mestarihioja nousi lähteäkseen.

– Aloitamme siis aamulla työn tavalliseen aikaan.

– Tulette kello yhdeksältä kuten ennenkin. Sitten esitän teille tarkemmat yksityiskohdat... Näkemiin aamuun, herra Riksi...

II luku

Klaus Karma istui kodikkaassa työhuoneessaan ja järjesteli pelikortteja edessään olevalle pöydälle.

– Sopii, ei sovi... sopii... hän mutisi itseksensä, puhallellen savupilviä huoneessa jo ennestään leijailevaan savumereen. Nurkassa olevalla kolmijalkaisella pöydällä porisi sähköistetty kahvipannu, ja voimakas moka tuoksu yhtyi tupakansavun täyttämään ilmapiiriin. Karma läiskäytti viimeisen kädessään olevan kortin pöydälle, ja hänen kuukasvoilleen kohosi tyytyväinen myhäily.

– Se päättyi sittenkin hyvin, hän jupisi. – Korsikkalainen pasianssi on oikukasta peliä... Mutta mitä hittoa? Kuka taas soittaa?

Otsa rypyssä hän nilkutti työpöytänsä luo, oikaisi vioittuneen jalkansa pöydän alla olevalle tyynylle ja tarttui tuikein elein puhelimen kuulotorveen.

– Klaus Karma täällä, halloo!

Langan toisessa päässä puhui Rikospoliisin päällikkö:

Helsinkiläisessä jalokiviliikkeessä tapahtuu kummia. Mittaamattoman arvokas ametistikruunu on varastettu, ja liikkeen timantinhioja on kadoksissa. Poliisin kauhuksi eräs kansainvälinen murtovarkaiden liiga on saanut tapauksesta vihiä ja pyrkii anastamaan kadonneen kruunun itselleen. Hätiin kutsutaan terävä-älyinen salapoliisi Klaus Karma. Mutta onko jo liian myöhäistä?

Ametistikruunu on mysteerien mestarin Outsiderin eli Aarne Haapakosken mukaansatempaava jännitysromaani. Teos on osa Karma-sarjaa, jossa arkkitehti-salapoliisi Klaus Karma selvittää toinen toistaan epätavallisempia tapauksia.

Aarne Viktor Haapakoski (1904–1961), joka tunnettiin myös nimellä Outsider, oli suomalainen kirjailija ja toimittaja. Yli 2500 tarinaa uransa aikana kirjoittanut Haapakoski käytti runsaasti eri salanimiä. Hänen tunnetuimpiin teoksiinsa lukeutuvat muun muassa Kalle-Kustaa Korkin seikkailut sekä Pekka Lipposen seikkailut, joita julkaistiin 1940-luvulta lähtien.